

УДК 658.5:656.2

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ: СУТНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ

*Корінь М.В., д.е.н., професор,
Лановий О.А., аспірант (УкрДУЗТ)*

У статті досліджено визначення ресурсного потенціалу та подано систематизацію підходів до класифікації його видів. Розкрито специфіку діяльності підприємств залізничного транспорту, що дозволило сформулювати авторське бачення категорії «ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту». Обґрунтовано та надано характеристику складових ресурсного потенціалу підприємств галузі. Встановлено заходи щодо залучення та забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу підприємств галузі задля підтримки їх життєздатності і забезпечення сталого зростання.

Ключові слова: ресурсний потенціал, складові, підприємства залізничного транспорту, класифікація, заходи.

RESOURCE POTENTIAL OF RAILWAY TRANSPORT ENTERPRISES: ESSENCE AND KEY COMPONENTS

*Korin M., D. Sc. Econ., professor,
Lanovyy O., postgraduate (USURT)*

The article determines that the stable economic growth of railway transport enterprises in the conditions of full-scale military aggression and the resulting stagnation of the Ukrainian economy is possible only through the mobilization and rational use of the resource potential of the enterprises of the industry. Based on the study of approaches to the interpretation of the essence of «resource potential», it was determined that, firstly, most scientists associate resource potential with available and hidden resources, the only difference is in the structuring of those types of resources that form its basis, and, secondly, the discrepancy views consist mainly in reflecting the functional purpose of the resource potential. A systematization of approaches to the classification of types of resource potential is presented. The specifics of the activity of railway transport enterprises were determined, which made it possible to formulate the author's understanding of the category «resource potential of railway transport enterprises» from the point of view of the totality of all types of resources and opportunities available and attracted from the outside, which form the ability

of railway enterprises to provide passenger and cargo transportation services and maintain their own competitiveness in the transport market. The components of the resource potential of railway transport enterprises are substantiated, of which the material, technical-technological, personnel, financial-investment, innovation, information, organizational-management, environmental and social components are identified as key. A description of the components of the resource potential of railway transport enterprises is given. Measures have been established to attract and ensure rational use of the resource potential of industry enterprises in order to support their viability and ensure sustainable growth.

Keywords: *resource potential, components, railway transport enterprises, classification, measures.*

Постановка проблеми. Здатність підприємств залізничного транспорту надавати високоякісні транспортні послуги і стійко витримувати конкуренцію на ринку перевезень залежить від кількості та якісних характеристик їх ресурсного потенціалу, наявності дієвих механізмів його використання та мобілізації. Складність економічного середовища функціонування підприємств залізничного транспорту та їх курс на цифрову перебудову галузі вимагає впровадження ефективних підходів до нарощування їх ресурсного потенціалу задля підтримки ефективності провадження процесів модернізації.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблематика розвитку ресурсного потенціалу підприємств на сьогоднішній день досить активно обговорюється вітчизняною науковою спільнотою. Серед провідних вчених, які у своїх дослідженнях зосереджують увагу на проблемах розвитку ресурсного потенціалу підприємств, зокрема і підприємств залізничного транспорту, варто виділити таких науковців, як С.Б. Алексеев, В.Ю. Горбоконь, В.Л. Дикань, Н.С. Краснокутська, О.А. Материнська, В.О. Овчиннікова, В.П. Свавов, Д.В. Смолич, І.В. Тимощук І.В. Токмакова, А.О. Ярова та інші [1-9]. Цими дослідниками розкривається широке коло питань, присвячених як визначенню змісту, структури ресурсного потенціалу, так і розробленню механізмів управління його розвитком. Разом з цим нові реалії

функціонування підприємств залізничного транспорту, викликані ускладненням воєнно-політичної та економічної ситуації в країні, вимагають пошуку ефективних механізмів мобілізації ресурсного потенціалу підприємств галузі.

Метою статті є розкриття змісту та структури ресурсного потенціалу підприємств залізничного та визначення ключових заходів щодо нарощування їх ресурсних можливостей в умовах трансформаційних змін.

Виклад основного матеріалу. Ресурсний потенціал як категорія розглядається більшістю дослідників через розкриття особливостей понять ресурси та потенціал і попри широке поширення й досі немає однозначного визначення. Вченими висловлюються вкрай неоднозначні погляди на зміст поняття «ресурсний потенціал». Аналіз визначень категорії «ресурсний потенціал» подано в таблиці 1. Приблизниками комплексного підходу до розуміння даної економічної категорії можна вважати Г.М. Александрову, Н.Г. Міценко, О.І. Кумечко, які отожднюють ресурсний потенціал зі всією сукупністю економічних ресурсів і здатностей підприємства, що відображають реальні можливості останнього реалізувати виробничий потенціал і досягати поставлених цілей розвитку [10-11]. З позиції результату визначає ресурсний потенціал С.Е. Сердак, трактуючи цей термін як можливість застосування нематеріальних,

трудо­вих, фінансових ресур­сів зад­ля під­приємства [12].
досягнення економічного розвитку

Таблиця 1

Аналіз визначень категорії «ресурсний потенціал»

Автор	Визначення
Н.С. Краснокутська [4]	забезпечення економічного процвітання підприємства на основі системного використання факторів виробництва та можливостей – виробничих, природних і науково-технічних ресурсів
Л.М. Маршук [13]	представлений матеріальними, нематеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами, включаючи здатності персоналу з забезпечення ефективного використання цих ресурсів задля підтримки життєздатності підприємства і досягнення цільових орієнтирів розвитку
М.В. Гладій [14]	сукупність природних і промислових засобів виробництва, в тому числі і трудових ресурсів, що забезпечують досягнення ключових показників діяльності підприємства
О.А. Материнська, А.О. Ярова [5]	матеріальні, нематеріальні, трудові і фінансові ресурси, що застосовуються задля досягнення стратегічних цілей розвитку компанії
Н.М. Богацька, В.В. Хачатрян [15]	сукупність запасів та джерел ресурсів; можливості для забезпечення відновлення ресурсів компанії; комплекс природних чинників, можливостей, ресурсів і цінностей, що можуть бути задіяні в процесі виробництва задля реалізації цілей зростання компанії
В.Ю. Горбоконь [2]	наявні та приховані ресурси підприємства, які можливо мобілізувати для підтримки ефективності ведення діяльності компанії
С.Б. Алексєєв [1]	система різноманітних ресурсів, якими володіє компанія і може залучити із зовні задля власних виробничих можливостей з метою підтримки конкурентоспроможності

Д.В. Смолич та І.В. Тимошук наводять трактування ресурсного потенціалу як системи наявних і залучених ресурсів, що відповідає потребам підприємства і вимогам зовнішнього оточення щодо здатності компанії швидко їх мобілізувати аби забезпечити власну економічну стабільність в умовах динамічних змін [8].

Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту І.В. Токмаковою визначається з позиції сукупності ресурсів, що знаходяться у їх розпорядженні та можуть бути залучені в перспективі, та способів їх поєднання, які

сприяють здійсненню виробничих процесів на підприємствах галузі та досягненню конкурентоспроможності на ринку перевезень [9].

Отже, узагальнюючи підходи до трактування категорії «ресурсний потенціал» варто відзначити, що, по-перше, більшість науковців все ж таки асоціюють ресурсний потенціал з наявними і прихованими ресурсами, єдина відмінність полягає в структуруванні тих видів ресурсів, які становлять його основу, а, по-друге, розбіжність поглядів полягає в основному у відображенні функціонального призначення ресурсного

потенціалу. Такої ж позиції дотримується й С.В. Степаненко, яка на основі дослідження визначень ресурсного потенціалу, запропонованих різними науковцями, виділяє такі їх функціональні відмінності: стратегічна цільова орієнтація (О.А. Материнська, А.О. Ярова), максимізація прибутку (А.В. Лейбович), ефективна діяльність (В.Ю. Горбоконь), підтримка економічного зростання (Н.С. Краснокутська), досягнення оптимального балансу ресурсів компанії (В.П. Свавов) і досягнення максимальної економічної ефективності (М.В. Гладій) [16].

З'ясування специфіки ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту потребує вивчення позицій науковців щодо його структурних складових та видів. Дослідження наукових джерел дозволило встановити неоднозначність бачення науковцями структурних компонентів ресурсного потенціалу підприємств. Найбільш поширеною серед вчених позицією щодо складових ресурсного потенціалу є підхід, що полягає у його структуруванні на такі елементи, як матеріальні, фінансові, трудові, інноваційні, інформаційні та інші ресурси. Деякі вчені, зокрема Д.В. Смолич та І.В. Тимошук, до складу ресурсного потенціалу включають й підприємницький ресурс, що, на їх думку, представлений підприємницькою інфраструктурою, етикою та культурою [8].

О.В. Латишева серед елементів ресурсного потенціалу сталого зростання підприємств виділяє матеріально-технічну, трудову, фінансово-майнову, нематеріальну, соціальну та екологічну його складові. На думку цієї вченої, матеріально-технічна складова ресурсного потенціалу підприємства має включати виробничий, маркетинговий і науково-технічний потенціал, фінансово-майнова – фінансові ресурси і майновий капітал, трудова – трудові ресурси, кадровий,

інтелектуальний та окремі елементи організаційного потенціалу, нематеріальна – інформаційні ресурси та нематеріальні активи, соціальна – можливості щодо задоволення соціальних потреб, а екологічна – здатності дотримуватися принципів раціонального природокористування [17].

Н.А. Іванніковою в структурі ресурсного потенціалу підприємств житлово-комунального господарства пропонується виділяти матеріально-технічний, трудовий, природний, фінансовий та інформаційний потенціали [18], а В.Ю. Горбоконь – технічні, паливно-сировинні, просторові, кадрові, управлінсько-організаційні, фінансові, інформаційні та ділові ресурси підприємства [2]. Існує точка зору за якої ресурсний потенціал підприємства прийнято розділяти на внутрішню і зовнішню його складові. Зовнішніми елементами ресурсного потенціалу прийнято вважати інституціональний і ринковий потенціали, систему взаємозв'язків з органами влади, інформаційними і страховими компаніями, а внутрішніми – управлінський, організаційно-господарський, інтелектуальний, інноваційний, інвестиційний, виробничий та фінансово-економічний потенціали.

Різноманітність підходів до визначення змісту та наповнення елементного складу ресурсного потенціалу обумовила існування й досить деталізованої класифікації його видів. Найбільш вживаними ознаками, за якими прийнято класифікувати ресурсний потенціал, є приналежність організації, рівень використання, ступінь реалізації, зовнішня форма, рівень управління, зміст, функціональна спрямованість та залежність. Систематизація підходів до класифікації видів ресурсного потенціалу подана на рисунку 1.

Рисунок 1. Систематизація підходів до класифікації видів ресурсного потенціалу

Викликає науковий інтерес підхід до класифікації видів ресурсного потенціалу, запропонований І.В. Барилюк, О. Васюренко, І. Федосік, які, розкриваючи особливості ресурсного потенціалу банку, виділяють такі його класифікаційні ознаки, як склад ресурсів, термін формування та управління, склад системи управління, допоміжні ресурси фінансового управління [19-20].

Специфіка діяльності підприємств залізничного транспорту накладає свій відбиток і на ресурсний потенціал. Відмінна особливість ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту полягає в наступному:

по-перше, залізнична галузь є надзвичайно фондомісткою: на основні фонди підприємств залізничного транспорту припадає 9 % від загальної вартості основних фондів в країні. Станом

на кінець 2021 року на балансі підприємств залізничної галузі перебувало 1970 тепловозів, 1595 електровозів, 22 паровози, 104,6 тис. вантажних вагонів, 3,7 тис. пасажирських вагонів, 19,7 тис. км залізничних колій та ряд інших груп основних засобів [21];

по-друге, підприємства залізничного транспорту забезпечують робочими місцями більше 300 тис. осіб або майже 2 % працездатного населення [21];

по-третє, велика пропускна здатність залізничної інфраструктури та відповідно значні обсяги роботи потребують проведення постійних заходів з відтворення основних фондів, а відповідно й залучення інноваційних ресурсів, здатних підвищити ефективність роботи підприємств галузі. Окрім цього потреба в сучасних зразках рухомого

складу, проведенні технічного переозброєння основних фондів вимагає виконання значного обсягу наукових досліджень та залучення інноваційного потенціалу як співробітників, так і зовнішніх джерел створення новацій;

по-четверте, для задоволення потреб в перевезеннях та підтримки системних комунікацій зі споживачами підприємства залізничного транспорту активно застосовують різного роду системи інформаційно-маркетингового забезпечення та інструменти логістичної підтримки;

по-п'яте, складність зв'язків в системі функціонування підприємств залізничного транспорту вказує на значний організаційно-управлінський потенціал, що забезпечує формування інтегрованого середовища управління їх діяльністю;

по-шосте, значний техногенний вплив підприємств залізничного транспорту на природню екосистему вимагає від останніх проводити активні заходи в напрямку зниження негативного впливу на довкілля шляхом впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, проведення політики раціонального користування природними ресурсами тощо.

Ґрунтуючись на визначеному вище та враховуючи існуючі підходи до розуміння змісту ресурсного потенціалу, ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту доцільно розглядати як сукупність наявних та залучених ззовні всіх видів ресурсів і можливостей, що формують здатність підприємств залізничної галузі надавати послуги з перевезення пасажирів і вантажів та підтримувати власну конкурентоспроможність на транспортному ринку.

Ключовими елементами ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту слід визначити: матеріальну, техніко-технологічну, кадрову, фінансово-

інвестиційну, інноваційну, інформаційну, організаційно-управлінську, екологічну та соціальну складову.

Матеріальна складова ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту представлена сировиною, матеріалами, паливом, електроенергією, запасними частинами, тобто тими засобами, які мають матеріальну форму і забезпечують виконання процесу перевезення та проведення ремонтних робіт на підприємствах галузі.

Техніко-технологічна складова ресурсного потенціалу представлена технічними засобами і технологіями, які як безпосередньо задіяні в основному процесі перевезень, так і з їх застосуванням виконуються заходи щодо обслуговування основних засобів галузі.

Кадрова складова ресурсного потенціалу представлена працівниками підприємств галузі і виражається через їх освітньо-кваліфікаційний рівень, психофізіологічні і мотиваційні характеристики.

Фінансово-інвестиційна складова охоплює наявні фінансові та інвестиційні ресурси, а також здатності підприємств галузі їх залучити з зовнішніх джерел задля забезпечення власного економічного розвитку.

Інноваційна складова ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту охоплює діяльність проєктно-конструкторських інститутів, що спеціалізуються на створення новацій для потреб залізниць, і включає відповідно інноваційну інфраструктуру, інноваційні розробки, патенти, ліцензії, бази знань та інші види нематеріальних активів.

Основу інформаційної складової ресурсного потенціалу становлять інформаційні системи і технології, що задіяні в роботі підприємств залізничного транспорту, а також бази даних, мережі обробки, зберігання та передачі інформації між всіма учасниками транспортного процесу.

Для формування належного рівня ресурсного забезпечення підприємств залізничного транспорту та досягнення на цій основі цілей їх економічного зростання вкрай важливе значення має організаційно-управлінська складова ресурсного потенціалу, що представлена організаційною структурою, корпоративною культурою, системами підтримки прийняття рішень та управління ризиками, а також включає методичне забезпечення щодо підтримки ефективності управління процесами економічного розвитку підприємств галузі.

Розуміючи значний вплив діяльності підприємств галузі на довкілля, останніми реалізуються активні заходи в напрямку забезпечення охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання ресурсів та екологічної безпеки. Задля дотримання стандартів екологічної безпеки підприємствами залізничного транспорту впроваджуються ресурсо- та енергозберігаючі технології, зокрема освоюються технології очистки стічних вод, системи повторного та оборотного водопостачання, різного роду засоби зменшення рівня викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел в атмосферне повітря тощо.

Соціальна ж підтримка працівників підприємств залізничного транспорту реалізується значною мірою за рахунок наявних в галузі соціальних ресурсів. Такими варто вважати як об'єкти соціальної інфраструктури, на яких забезпечується оздоровлення і культурний відпочинок працівників і членів їх сімей, так і об'єкти житлового фонду, спрямовані на створення сприятливих умов для проживання співробітників підприємств галузі.

Отже, узагальнюючи в цілому, варто вказати, що ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту є основою для підтримки їх життєздатності

і виступає стратегічним засобом забезпечення конкурентоспроможності підприємств галузі на ринку транспортно-логістичних послуг.

На сьогоднішній день ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту знаходиться на вкрай низькому рівні, про що свідчить суттєве скорочення чисельності працівників і рівня їх продуктивності праці, критичний рівень спрацьованості техніко-технологічної бази, значне падіння фінансово-економічних результатів роботи і відтік інвестицій, а також зниження результативності діяльності в сфері провадження організаційних змін та інноваційної діяльності. За таких умов для підтримки життєздатності підприємств залізничного транспорту і в подальшому забезпечення їх сталого зростання необхідним є впровадження заходів, орієнтованих на залучення та раціональне використання ресурсного потенціалу підприємств галузі. Зокрема з метою нарощування ресурсних можливостей підприємств галузі вкрай необхідно:

- завершити реформаційні перетворення, в тому числі раціоналізувати організаційну структуру, сформувати конкурентний ринок залізничних перевезень, впровадити прогресивні системи підтримки прийняття управлінських рішень;

- створити умови для підвищення цифрової компетенції співробітників, враховуючи курс підприємств галузі на впровадження цифрових новацій, забезпечити організаційну єдність колективу та його готовність до змін;

- реалізувати заходи щодо підвищення технологічної озброєності підприємств галузі як шляхом активізації процесів розроблення інновацій в середині галузі за рахунок створення інтегрованих інноваційно-виробничих структур, так і залучаючи існуючі технологічні новації через придбання сучасного рухомого

складу, інших техніки і технологій, задіяної в процесі транспортно-логістичного обслуговування;

- запровадити сучасні інструменти залучення інвестицій, створити прозорий механізм відбору інвестиційних пропозицій та захисту інтересів інвесторів;

- підвищити ефективність каналів комунікацій як внутрішньо корпоративних, так і з зовнішніми стейкхолдерами шляхом впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних систем і додатків тощо.

Висновок. Таким чином, стабільне економічне зростання підприємств залізничного транспорту в умовах повноцінної воєнної агресії та зумовленою нею стагнації української економіки можливе лише шляхом мобілізації та раціонального використання ресурсного потенціалу підприємств галузі. На основі вивчення підходів до трактування сутності «ресурсний потенціал» сформовано авторське розуміння категорії «ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту» з позиції сукупності наявних та залучених ззовні всіх видів ресурсів і можливостей, що формують здатність підприємств залізничної галузі надавати послуги з перевезення пасажирів і вантажів та підтримувати власну конкурентоспроможність на транспортному ринку. Визначено специфіку діяльності підприємств залізничного транспорту, що дозволило обґрунтувати та охарактеризувати складові їх ресурсного потенціалу. Встановлено заходи щодо залучення та забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу підприємств галузі задля підтримки їх життєздатності і забезпечення сталого зростання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексєєв С.Б., Жебокритський Є. І. Визначення поняття «ресурсний

потенціал підприємства». *Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво*. 2014. № 2. С. 53-56.

2. Горбоконь В.Ю. Оптимізація використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств : дис. ... к.е.н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Мукачеве, 2018. 304 с.

3. Dykan, V.L., Kirdina, O.H., Tokmakova, I.V., Korin, M.V., Obruch, H.V. Ensuring the competitiveness and the sustainability of railway enterprises in a crisis environment. *Rivista di Studi sulla Sostenibilitatis link is disabled*. 2021. №(2). P. 231–243/

4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.

5. Материнська О.А., Ярова А.О. Ресурсний потенціал підприємства: проблеми та шляхи його вирішення. URL: <https://nauka.kushnir.mk.ua> (дата звернення: 21.11.2022).

6. Овчиннікова В. О. Стратегічне управління розвитком залізничного транспорту України: монографія. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 427 с.

7. Славов В.П. Ресурсозбереження як важливий чинник розвитку виробничих систем. *Агроінком*. 2007. №7–8. С. 52–57.

8. Смолич Д.В., Тимошук І.В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2020. №153. С. 75-82.

9. Токмакова І.В. Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту як базис стійкого зростання. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. №45. С.123-126.

10. Александрова Г.М. Управління фінансовим ресурсозбереженням торговельних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон.

наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк, 2009. 21 с.

11. Міценко Н.Г., Кумечко О.І. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, структура, стратегія використання. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.9. С. 193-198.

12. Сердак С.Е. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання. *Академічний огляд*. 2008. № 2. С. 83-88.

13. Маршук Л.М. Принципи формування фінансово-ресурсного потенціалу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 18. С. 56-59/

14. Гладій М.В. Використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки України: монографія. Львів: ІРД НАН України, 1998. 294 с/

15. Богацька Н.М., Хачатрян В.В. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3 / 20 С. 134—139.

16. Степаненко С. В. Ресурсний потенціал аграрних підприємств: елементи та особливості їх поєднання в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10039> (дата звернення: 23.11.2022).

17. Латишева О.В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вісник*. 2018. № 3(53). С. 126—130.

18. Іваннікова Н. Дослідження ресурсного потенціалу підприємства житлово-комунального господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 3. С. 154—158.

19. Барилюк І.В. Ресурсний потенціал банку: сутність, структура та властивості. *Наука й економіка*. 2008. Вип. 2 (10). С. 9-14.

20. Васюренко О., Федосік І. Ресурсний потенціал комерційного банку. *Банківська справа*. 2002. № 1. С. 58-64.

21. Транспорт України 2021: статистичний збірник. *Державна служба статистики України: веб-сайт*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/10/zb_Transpot.pdf (дата звернення: 21.11.2022).

REFERENCES

1. Alyeksyeyev S.B., Zhebokryt's'kyu YE. I. Vyznachennya ponyattya «resursnyy potentsial pidpryyemstva» [Definition of the concept of «resource potential of the enterprise»]. *Derzhava ta rehiony. Ser. : Ekonomika ta pidpryyemnytstvo*. 2014. № 2. P. 53-56.

2. Horbokon' V.YU. Optymizatsiya vykorystannya resursnoho potentsialu avtotransportnykh pidpryyemstv [Optimizing the use of the resource potential of motor transport enterprises]: dys. ... k.e.n. : spets. 08.00.04 «Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy (za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti)». Mukacheve, 2018. 304 p.

3. Dykan, V.L., Kirdina, O.H., Tokmakova, I.V., Korin, M.V., Obruch, H.V. Ensuring the competitiveness and the sustainability of railway enterprises in a crisis environment [Забезпечення конкурентоспроможності та стійкості підприємств залізничного транспорту в умовах кризи]. *Rivista di Studi sulla Sostenibilita* [this link is disabled](#). 2021. №(2). P. 231—243.

4. Krasnokut's'ka N.S. Potentsial pidpryyemstva: formuvannya ta otsinka [Enterprise potential: formation and evaluation]: navch. posibnyk. K.: Tsentr navchal'noyi literatury, 2005. 352 p.

5. Materyns'ka O.A., Yarova A.O. Resursnyy potencial pidpryyemstva: problemy ta shlyakhy yoho vyrishennya [Resource potential of the enterprise: problems and ways to solve it]. URL: <https://nauka.kushnir.mk.ua> (data zvernennya: 21.11.2022).
6. Ovchynnikova V. O. Stratehichne upravlinnya rozvytkom zaliznychnoho transportu Ukrainy [Strategic management of the development of railway transport of Ukraine]: monohrafiya. Kharkiv: UkrDUZT, 2017. 427 p.
7. Slavov V.P. Resursozberezhennya yak vazhlyvyi chynnnyk rozvytku vyrobnychkykh system [Resource conservation as an important factor in the development of production systems]. *Ahroinkom*. 2007. №7–8. P. 52–57.
8. Smolych D.V., Tymoshchuk I.V. Resursnyy potencial pidpryyemstva: sutnist', skladovi ta model' upravlinnya v suchasnykh umovakh hospodaryuvannya [Resource potential of the enterprise: essence, components and management model in modern business conditions]. *Ekonomichnyy prostir*. 2020. №153. P. 75–82.
9. Tokmakova I.V. Resursnyy potencial pidpryyemstv zaliznychnoho transportu yak bazys stiykoho zrostannya [The resource potential of railway transport enterprises as a basis for sustainable growth]. *The bulletin of Transport and Industry Economics*. 2014. №45. P.123–126.
10. Aleksandrova H.M. Upravlinnya finansovym resursozberezhenniam torhovel'nykh pidpryyemstv [Management of financial resource conservation of trade enterprises]: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk: spets. 08.00.08 «Hroshi, finansy i kredyt» / Donets'kyi nats. un-t ekonomiky i torhivli imeni Mykhayla Tuhan-Baranovs'koho. Donets'k, 2009. 21 p.
11. Mitsenko N.H., Kumechko O.I. Resursnyy potencial pidpryyemstva: sutnist', struktura, stratehiya vykorystannya [Resource potential of the enterprise: essence, structure, strategy of use]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*. 2010. Vyp. 20.9. P. 193–198.
12. Serdak S.E. Pryntsypy efektyvnoho upravlinnya resursamy sub'yektiv hospodaryuvannya [Principles of effective resource management of business entities]. *Akademichnyy ohlyad*. 2008. № 2. P. 83–88.
13. Marshuk L.M. Pryntsypy formuvannya fynansovo-resursnoho potencialu pidpryyemstva [Principles of formation of financial and resource potential of the enterprise]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*. 2016. Vyp. 18. P. 56–59.
14. Hladiy M.V. Vykorystannya vyrobnycho-resursnoho potencialu ahrarynoho sektora ekonomiky Ukrainy [Use of the production and resource potential of the agrarian sector of the economy of Ukraine]: monohrafiya. L'viv: IRD NAN Ukrainy, 1998. 294 p.
15. Bohats'ka N.M., Khachatryan V.V. Suchasnyy pidkhyd do otsinky sutnosti resursnoho potencialu pidpryyemstva [A modern approach to assessing the essence of the enterprise's resource potential]. *Ekonomika. i suspil'stvo*. 2016. Vyp. 3 / 20. P. 134–139.
16. Stepanenko S. V. Resursnyy potencial ahrarynykh pidpryyemstv: elementy ta osoblyvosti yikh poyednannya v suchasnykh umovakh [Resource potential of agricultural enterprises: elements and features of their combination in modern conditions]. *Efektivna ekonomika*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10039> (data zvernennya: 23.11.2022).
17. Latysheva O.V. Resursnyy potencial pidpryyemstva: sutnist', skladovi ta osoblyvosti upravlinnya elementamy zabezpechennya staloho rozvytku [Resource potential of the enterprise: the essence, components and features of management of the elements of sustainable development]. *Ekonomichnyy visnyk*. 2018. № 3(53). P. 126–130.

18. Ivannikova N. Doslidzhennya resursnoho potentsialu pidpryyemstva zhytlovo-komunal'noho hospodarstva [Research of the resource potential of the enterprise of housing and communal services]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*. 2015. Vyp. 3. P. 154—158.
19. Barylyuk I.V. Resursnyy potentsial banku: sutnist', struktura ta vslastyvosti [Resource potential of the bank: essence, structure and properties]. *Nauka y ekonomika*. 2008. Vyp. 2 (10). P. 9-14.
20. Vasyurenko O., Fedosik I. Resursnyy potentsial komertsiynoho banku [Resource potential of a commercial bank]. *Bankivs'ka sprava*. 2002. № 1. P. 58-64.
21. Transport Ukrainy 2021: statystychnyy zbirnyk. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: veb-sayt. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/10/zb_Transpot.pdf (data zvernennya: 21.11.2022).